

SALVS REI PVBLICAE SVPREMA LEX ESTO.

VYBRANÁ
TÉMATA

Stav uznávání Kosova jako nezávislého státu v zemích EU
Prozatímní samosprávné instituce
Evropská pomoc Kosovu

(2/2008)

Karel Hlaváček
Štěpán Pecháček

Parlament České republiky
Kancelář Poslanecké sněmovny
Parlamentní institut

OBSAH

<u>Úvod</u>	3
<u>Stav uznávání Kosova jako nezávislého státu v zemích EU</u>	3
<u>Prozatímní samosprávné instituce</u>	6
<u>Sněm</u>	6
<u>Prezident</u>	6
<u>Vláda</u>	6
<u>Politická scéna v Kosovu</u>	7
<u>Nejvýznamnější politické strany v Kosovu reprezentující kosovské Albánce</u>	7
<u>Politické strany reprezentující kosovské Srby</u>	7
<u>Politické strany reprezentující jiné etnické komunity</u>	7
<u>Politické strany zastoupené ve Sněmu Kosova po volbách v roce 2007</u>	8
<u>Politické kluby ve Sněmu po volbách v roce 2007</u>	8
<u>Výbory ve Sněmu po volbách v roce 2007</u>	8
<u>Evropská pomoc Kosovu</u>	10

Úvod

Suverénní stát můžeme definovat jako území vymezené státní, mezinárodně uznávanou, hranicí, s obyvatelstvem ztotožňujícím se se státností a respektujícím autoritu státní moci. Z právního pohledu jsou základními znaky státu princip teritoriality, existence státní moci a princip svrchovanosti (suverenity).

Státní moc lze definovat jako organizovanou veřejnou moc sloužící k řízení společnosti, v demokratických systémech k prosazování veřejných zájmů.

Pojmem suverenity se myslí nezávislost státu, resp. státní moci, na vnějších i vnitřních vlivech. Vnitřní suverenity znamená celkovou moc (zákonodárnou, soudní, normativní) na vlastním území. Vnější suverenity spočívá v působení státu v oblastech mezinárodního práva.

Tato Vybraná témata 2/2008 se zaměřují na některé aspekty etablojící se státnosti Kosova. Přinášíme jednak přehled stavu uznávání Kosova ze strany ostatních států EU, ovšem zaměřujeme se především na charakteristiku základních institucí reprezentujících státní moc v Kosovu, tedy na parlament a vládu. Zvláštní částí těchto vybraných témat je přehled ekonomické pomoci Kosovu ze strany EU, čímž navazujeme na Vybraná témata 1/2008, která přinesla mimo jiné přehled základních ukazatelů kosovského hospodářství.

Stav uznávání Kosova jako nezávislého státu v zemích EU

Dne 17. února 2008 vyhlásilo Kosovo jednostranně nezávislost na Srbsku. Tímto aktem se Kosovo dostalo do středu celosvětové pozornosti. Reakce mezinárodního společenství nejsou jednotné. Ze členů RB OSN uznaly nezávislost Kosova USA, Francie, Velká Británie, naopak Rusko považuje jednostranné vyhlášení nezávislosti za „strašlivý precedent, který rozbíjí celý systém mezinárodních vztahů“ a rovněž Čína vyjadřuje „vážné obavy“ a doporučuje řešení přijatelné pro Srbsko i Kosovo.

Jednostranné vyhlášení nezávislosti ze strany Kosova se setkalo s předem ohlášenou ostrou reakcí Srbska. To v odpověď na tento akt mezi jiným odvolalo velvyslance ze zemí, které nezávislost Kosova uznaly, obvinilo kosovské vůdce z velezrady a oznámilo záměr předat případ Mezinárodnímu soudnímu dvoru. Podporu bude Srbsko rovněž hledat na zasedání generálního shromáždění OSN v září 2008.

Také reakce EU není jednoznačná. Rada pro obecné záležitosti a vnější vztahy jednala o věci Kosova na svém setkání 18. a 19. února 2008. Ve svých závěrech¹ uvádí, že rozhodnutí o uznání či neuznání Kosova záleží na vůli té které země – upozorňuje na koncept suverenity podle Charty OSN a Helsinského závěrečného aktu, ale současně prohlašuje Kosovo za případ *sui generis*. Zároveň vyslovuje Rada ujištění o evropské budoucnosti západního Balkánu. Země EU zůstávají rozděleny ohledně uznání Kosova. Přesto se státy shodly na tom, že Kosovo bude moci čerpat z předvstupní pomoci EU.

¹ Závěry k dispozici [ZDE](#).

(http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/gena/98818.pdf)

K 28. březnu 2008 byl stav uznávání Kosova členskými zeměmi EU následující:

Státy EU, které samostatnost Kosova uznaly:

Stát	Datum uznání
Francie	18. února 2008
Spojené Království Velké Británie a Severního Irska	18. února 2008
Lotyšská republika	20. února 2008
Spolková republika Německo	20. února 2008
Estonská republika	21. února 2008
Italská republika	21. února 2008
Dánské království	21. února 2008
Lucemburské velkovévodství	21. února 2008
Belgické království	24. března 2008
Polská republika	26. února 2008
Rakouská republika	28. února 2008
Irská republika	29. února 2008
Švédské království	4. března 2008
Nizozemské království	4. března 2008
Republika Slovinsko	5. března 2008
Finská republika	7. března 2008
Maďarská republika	19. března 2008
Bulharská republika	20. března 2008

Státy deklarující záporný postoj k uznání samostatnosti Kosova:

Stát	Odůvodnění
Kyperská republika	Nově zvolený prezident Demetris Christofias 13. března 2008 potvrdil záporný postoj Kypru. Podle něho se jedná o porušení zásad mezinárodního práva, konkrétně ustanovení Helsinského závěrečného aktu.
Řecká republika	Řecko trvá na oboustranně přijatelném řešení v zájmu rovnováhy a stability. Nicméně jeho pozice není tak rezolutní jako kyperská. Dne 20. března 2008 prohlásila ministryně zahraničí, že "rozhodnutí o uznání Kosova ještě nebylo učiněno."
Portugalská republika	Portugalsko se rozhodlo, že prozatím nezávislost Kosova neuzná, neboť OSN a EU ještě nedospěly ke konsensuálnímu postoji.
Rumunsko	Rumunský parlament při hlasování o této otázce zamítl uznání samostatnosti Kosova.
Slovenská republika	Premiér Fico přirovnal vyhlášení samostatnosti Kosova k Mnichovské dohodě. Ministr zahraničí oznámil, že se Slovensko rozhodne do 4 měsíců, nicméně Fico tento termín označil pouze za technický.
Španělské království	Španělský ministr zahraničí prohlásil, že jednostranný akt vyhlášení nezávislosti porušuje mezinárodní právo.

Státy, které nezaujímají jednoznačné stanovisko:

Stát	Postoj státu
Maltská republika	Ministr zahraničí prohlásil 20. února 2008, že Malta se rozhodne „ve vhodný čas.“
Česká republika	Ministr zahraničí oznámil 22. března 2008 úmysl uznat Kosovo do 2. dubna 2008. Nicméně premiér prohlásil, že záměr uznat Kosovo se odkládá.

Státy, které oznámily záměr uznat nezávislost Kosova:

Stát	Postoj státu
Litvská republika	Prezident Litvy 18. února 2008 přivítal vyhlášení nezávislosti a požádal parlament o zahájení procesu uznání Kosova

Prozatímní samosprávné instituce

Prozatímní samosprávné instituce (Provisional Institutions of Self-Government, PISG) Kosova zahrnují Sněm (Assembly), prezidenta, vládu, soudy a další administrativní instituce. Základními samosprávnými územními celky jsou obce (municipalities). Jejich pravomoci jsou stanoveny legislativou mise OSN v Kosovu (United Nations Interim Administration Mission in Kosovo, UNMIK). Nejvyšším činitelem v rámci Kosova zůstává i nadále vedoucí mise OSN, zvláštní zmocněnec generálního tajemníka (Special Representative of the Secretary General, SRSG).

Sněm

Sněm je legislativním orgánem PISG. Skládá se ze 120 členů volených tajným hlasováním každé tři roky. Práve volit disponuje každý občan starší 18 let. Sto křesel je rozděleno podle zásad poměrného systému, dvacet křesel je pak z důvodu ochrany práv a zájmů menšin vyčleněno pro reprezentaci nealbánských komunit. I těchto dvacet křesel je rozděleno podle zásad poměrného volebního systému.

Prezident

Prezident, disponující tříletým mandátem, je na návrh nejsilnější strany Sněmu volen dvoutřetinovou většinou Sněmu. Prezident má pravomoci zejména v oblasti vnějších vztahů. Je však ve svém rozhodování omezen nutností souhlasu SRSG. Prezident rovněž navrhuje Sněmu ministerského předsedu a ve shodě s SRSG Sněm rozpouští.

Vláda

Vláda je exekutivním orgánem prozatímních samosprávných institucí Kosova. V rámci pravomocí samosprávy provádí zákony přijaté Sněmem. Skládá se z ministerského předsedy, jeho zástupce a ministrů. Ministerský předseda po svém navržení prezidentem sestaví budoucí vládu. Přitom alespoň jeden z ministrů musí pocházet ze srbské menšiny v Kosovu a jeden z jiné menšiny (komunity). Pokud by počet ministrů přesáhl 12, musí být menšinového původu jeden další ministr.

Politická scéna v Kosovu

Nejvýznamnější politické strany v Kosovu reprezentující kosovské Albánce

- **Demokratická strana Kosova** (Democratic Party of Kosovo, PDK): PDK je největší kosovskou politickou stranou. Ve volbách, které se konaly v listopadu 2007, získala téměř 35 % hlasů. Strana je vedena Hashimem Thacim, bývalým vůdcem Kosovské osvobozené armády. Prosazuje nezávislé, svobodné a demokratické Kosovo.
- **Demokratický svaz Kosova** (Democratic League of Kosovo, LDK): LDK je druhou největší kosovskou politickou stranou. Ve volbách, které se konaly v listopadu 2007, získala přes 22 % hlasů. Jedním z jejích zakládajících členů byl i Ibrahim Rugova, první „kosovský prezident“. Současným předsedou strany je Fatmir Sejdiu, který je dnešním prezidentem Kosova.
- **Nová kosovská aliance** (New Kosovo Alliance): Strana byla založena v březnu 2006 a ve volbách 2007 se stala se ziskem přesahujícím 12 % hlasů třetí největší kosovskou stranou. Strana je vedena Bexhetem Pacollim, kosovsko-švýcarským milionářem, který je pravděpodobně nejbohatším kosovským politikem vůbec.
- **Demokratický svaz Dardanie** (Democratic League of Dardania, LDD) Ve volbách v roce 2007 se tato politická strana stala se ziskem přesahujícím 10 % hlasů čtvrtým největším kosovským politickým uskupením. Tato strana byla založena v lednu 2007 Nexhatem Dacim po jeho neúspěšném pokusu stát se lídrem Demokratického svazu Kosova.
- **Spojenectví pro budoucnost Kosova** (Alliance for the Future of Kosovo, AAK): Tato strana je v současnosti pátou největší kosovskou politickou stranou (ve volbách v listopadu 2007 získala necelých 10 % hlasů). Je koalicí složenou z pěti menších stran. Současným předsedou této strany je Ramush Haradinaj, bývalý kosovský premiér, který ovšem v současné době čelí obviněním u ICTY.
- **Reformní strana ORA** (Reformist Party ORA): ORA podporuje nezávislé, svobodné a demokratické Kosovo. Byla založena v roce 2004 a až do vyhlášení nezávislosti, stejně jako ostatní strany reprezentující kosovské Albánce, se neúčastnila voleb či referend organizovaných srbskými úřady.

Politické strany reprezentující kosovské Srby

- Srbská menšina Kosova a Metohie (Serbian List of Kosovo and Metohija, SKLM)
- Srbská národní Rada (Serb National Council)
- Srbská demokratická strana Kosova (Serbian Democratic Party of Kosovo)

Politické strany reprezentující jiné etnické komunity

- Turecká demokratická strana Kosova (Kosovo Turkish Democratic Party, KDTP)
- Aškhalo-albánská demokratická strana (Askhali Albanian Democratic Party, PDAK)
- Sjednocená romská strana Kosova (United Roma Party of Kosovo, PRBK)

Politické strany zastoupené ve Sněmu Kosova po volbách v roce 2007

Strana	Počet křesel
Demokratická strana Kosova	36
Demokratická liga Kosova	25
Nová Kosovská aliance	13
Demokratická liga Dardanije	11
Spojenectví pro budoucnost Kosova	10
Nezávislá liberální strana	4
Aškalská demokratická strana Kosova	3
Kosovská turecká demokratická strana	3
Koalice návrat – VAKAT	3
Strana demokratické akce	2
Demokratická srbská strana Kosova a Metohije	2
Občanská iniciativa Gore	1
Nezávislá sociálně-demokratická liga Kosova a Metohije	1
Nová demokracie	1
Nová demokratická iniciativa pro Kosovo	1
Lidové hnutí Kosova	1
Srbská strana Kosova a Metohije	1
Strana srbských obyvatel	1
Sjednocená romská strana Kosova	1

Garance zastoupení politických stran reprezentujících různé komunity v kombinaci s poměrným systémem rozdělování mandátů vede k velké roztržitosti v kosovském sněmu. Pro akceschopnost a funkčnost Sněmu dochází ke slučování menších stran do politických klubů. Devatenáct politických stran je sdruženo do osmi politických klubů.

Politické kluby ve Sněmu po volbách v roce 2007

Klub Demokratická strana Kosova
Klub Demokratická liga Kosova
Klub Nová Kosovská aliance
Klub Spojenectví pro budoucnost Kosova
Klub Demokratická liga Dardanie
Klub Nezávislá liberální strana (+ Nová demokracie + Občanská iniciativa Gore + Srbská strana Kosova a Metohije)
Klub 7+ (Sjednocená romská strana Kosova, Kosovská turecká demokratická strana, Koalice návrat – VAKAT)
Klub Nezařazení

Výbory ve Sněmu po volbách v roce 2007

Výbor pro rozpočet a finance – předseda Gani Koci (Demokratická strana Kosova)
Výbor pro komunitní práva, zájmy a návrat – předseda Bojan Stojanovič (Nezávislá liberální strana)
Výbor pro vzdělání, vědu, technologie, kulturu, mládež a sport – předseda Agim Veilu (Demokratická liga Kosova)
Výbor pro hospodářství, obchod, průmysl, elektrifikaci, dopravu a telekomunikace – předsedkyně Myzejene Selmani (Nová kosovská aliance)

Výbor pro zemědělství, lesnictví, rozvoj venkova, životní prostředí a územní plánování – předseda Lulzim Zeneli (Demokratická liga Dardanije)
Výbor pro zdravotnictví, práci a sociální zabezpečení – předseda Sadik Idrizi (klub 7+)
Výbor pro veřejné služby, místní správu a média – předseda Esat Brajshori (Nová kosovská aliance)
Výbor pro vnitřní záležitosti a bezpečnost – předseda Rrustem Mustafa (Demokratická strana Kosova)
Výbor pro Legislativu a soudnictví – předseda Bahri Hyseni (Demokratická strana Kosova)
Výbor pro lidská práva, rovnost pohlaví, pohřešované osoby a petice – předseda Ismet Beqiri (Demokratická liga Kosova)
Výbor pro zahraniční záležitosti – předseda Sabri Hamiti (Demokratická liga Kosova)
Výbor pro evropskou integraci – předsedkyně Zylfije Hundozi (Nová kosovská aliance)
Výbor pro mandát, imunitu a jednací řád – předseda Ahmet Isufi (Nová kosovská aliance)

Evropská pomoc Kosovu

EU financuje velkou část akcí mezinárodního společenství, které směřují ke stabilizaci Kosova. Do roku 2007 to byly téměř 2 mld. euro. Mezi lety 2007 a 2010 pak má být do Kosova směřováno dalších téměř 330 mil. euro, což z Kosova činí největšího příjemce pomoci EU. Tato pomoc do Kosova směřuje především prostřednictvím těchto kanálů:

- [Evropský úřad pro humanitární pomoc](#) (European Community Humanitarian aid Office, ECHO): ECHO je úřadem spadajícím pod Komisi. Byl založen v roce 1992 a angažuje se ve více než 60 zemích.
- [Evropská agentura pro obnovu](#) (The European Agency for Reconstruction): Tato agentura byla založena v roce 2000 jako hlavní instituce směřující poválečnou pomoc do oblastí západního Balkánu. Tato pomoc je směřována přes program CARDS (Community Assistance for Reconstruction, Development and Stabilisation) a týká se Srbska, Kosova, Černé Hory a Bývalé jugoslávské republiky Makedonie. Od roku 2007 je však program CARDS nahrazen mechanismem IPA a agentura by měla být zrušena do konce roku 2008. Komise se tak stane jediným koordinátorem evropské pomoci.
- **Financování mise OSN v Kosovu:** EU hradí operační náklady čtvrtého pilíře mise OSN v Kosovu, tzn. pilíře zabývajícího se obnovou a hospodářským rozvojem. Menší část těchto operačních nákladů je hrazena příspěvkem USAID a příspěvky z kosovského rozpočtu.
- **Výjimečná finanční pomoc:** Jedná se o financování kosovského rozpočtu rozhodnutím Generálního ředitelství pro hospodářské a finanční záležitosti (Directorate-General for Economic and Financial Affairs, ECFIN). ECFIN spadá pod Evropskou komisi.

Další instituce a programy související s evropskou pomocí Kosovu

- [Nástroj předvstupní pomoci](#) (Instrument for Pre-Accession Assistance, IPA): Jedná se o nový mechanismus předvstupní pomoci, určený pro období 2007-2013. Od 1. ledna 2007 nahrazuje mechanismus CARDS. Kosovo konkrétně čerpá ze dvou z pěti komponentů tohoto programu: přechodové asistence a budování institucí a přeshraniční spolupráce.
- [Styčný úřad Evropské komise v Kosovu](#) (The European Commission Liaison Office to Kosovo): Úkolem tohoto úřadu je reprezentovat Komisi v Kosovu a udržovat blízký kontakt s UNMIK a PISG. Úřad byl založen v roce 1994.
- [Plánovací tým EU v Kosovu](#) (EU Planning Team in Kosovo, EUPT Kosovo): Plánovací tým je v Kosovu od června 2006 a jeho úkolem je připravit půdu pro ESDP misi v Kosovu.
- [Zvláštní představitel EU pro Kosovo](#) (European Union Special Representative in Kosovo, EUSR Kosovo): Zvláštní představitel byl jmenován 4. února 2008 a jeho mandát končí 28. února 2009. Jeho úkolem je zajistit celkovou koordinaci aktivit EU v Kosovu.
- [Mise Evropské unie v Kosovu na podporu právního státu](#) (EULEX Kosovo). Tato ESDP mise byla zahájena 16. února 2008 a během 120 dnů od tohoto data se stane plně operativní. Mise je zastřešena Plánovacím týmem EUPT.

Tabulka 1: Finanční pomoc Evropských společenství Kosovu v rámci UNSCR 1244², 1999-2007 (v mil. Euro)

Zdroj: European Commission, Directorate-General Enlargement. *Who is Who in Kosovo*. 12. 9. 2007

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	Celkem
Obnova, pomoc v rámci CARDS a IPA,	134	439,9	160,5	146,9	69,3	78,9	84,5	54,5	75,08	1168,5
Humanitární pomoc 1998-2002	378									378
Příspěvek ke čtvrtému pilíři UNMIK	58,5					19,4	25,1	23,43	9,92	136,35
Ostatní	65							52,18		117,18
Celkem										1800,03

² United Nation Security Council Resolution 1244, ke stažení [ZDE](http://www.nato.int/Kosovo/docu/u990610a.htm). (<http://www.nato.int/Kosovo/docu/u990610a.htm>)